

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 2. De necessitate, & institutione Baptismi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

ad elementum, & fit sacramentum. Quæ ablutio significat interiorē ablutionem à fordibus peccatorum, factam per gratiæ iustificantis infusionem in animam. Secundum vero est ipsa gratia sanctificans, quam prædicta ablutio externa sic significat, vt simul eam producat. Tertium est character baptismalis indelebiter impressus in anima, qui dicitur res sacramenti, quatenus per sacramentum, seu exteriorē ablutionem producitur; & dicitur sacramentum, quatenus est signum distinguens fidelem ab infideli.

CAPVT II.

De institutione, & necessitate Baptismi.

SVMMARIVM.

5. Baptismus institutus est à Christo.
6. Quando instituitur.
7. Qualis sit illius necessitas, & quod talis sit quoad infantes, vt ipsa suscipi debeat, nisi pro Christo mortem patiantur.
8. Quod in adulto votum illius suscipere possit quādo reipsa suscipi non potest.
9. An oporteat tale votum esse explicitum.

CERTVM est de fide à Christo Domino nostro institutum esse sacramentum Baptismi. Nam aperta sunt verba illius Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. & Matth. vii. Baptizantes eos, &c. Atque inter septem nouæ legis sacramenta, quæ Concilium Floren. in instruct. Armenorum, & Concil. Trident. sess. 7. De sacram. in genere, Can. 1. definiunt à Christo instituta, primo loco ponitur baptismus: vt is per quem si deles tanquam per ianuam intrantes in Ecclesiam, adunantur in vna vera religione, suntque capaces aliorum sacramentorum, prout Henricus, alios citans bene notat, in lib. 2. Theolog. Moralis cap. 2. initio.

Difficultas est autem, quo tempore institutus fuerit. De qua, quoniam ad iud. ium de peccatis nobis propositum nihil, aut saltem parum facit; sufficit paucis monere ex D. Tho. in citata quest. 66. art. 2. & communiori Theologorum sententia, fuisse institutum ante Christi passionem, eo die, quo à D. Ioanne Christus ipse baptizatus est. Quod qua ratione probetur (tanquam scholastici instituti) relinquemus videndum ei, qui volet apud Bellarminum in tomo 2. controuerf. libro De baptismo cap. 5. Cui addi possunt Henriquez in cit. cap. 2. & Suarez ad 3. par. to. 3. disput. 19. sect. 1.

De necessitate autem eiusdem sacramenti queritur: num sit necessarium necessitate medijsita scilicet, vt sine eo salus homini non contingat. Ad quam questionem respondet D. Tho. in seq. quest. 68. art. 2. sine suscepio in re, vel in voto, nullum hominem posse saluari: quod est de fide per illud Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Et per Concilij Trid. definitionem sess. 7. de baptismo can. 5. Si quis dixerit baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit. Cui accedit quod in præced. sect. 6. cap. 4. statuitur; post Euangelium promulgatum sine lauacro regenerationis, aut eius voto iustificationem peccatoris fieri non posse, sicut scriptum est, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Vbi nota particulam nisi, indicare medium necessarium: perinde ac cum quis dicit, Nisi comedas, non viues; vel nisi pharmacum tumas, non conualesces. Latius in seq. disput. 27. Suarez de hac re.

Ex qua sequitur, quod cum institutione Christi baptismus sit in re, vel in voto necessarius ad salutem; paruulos qui illam in voto habere non possunt, vt bene declarat D. Thomas 3. par. quest. 73. art. 3. nec posse lege ordinaria consequi æternam salutem, nisi illum in re susceperint, aut certe mortem (iuxta illud Matth. 10. Qui perdidit animam suam propter me, inueniet eam) pro Christo patiantur. Vnde sumitur quod Theologi tradunt martyrium esse quoddam baptismum; vimque habere conferendi gratiam, quod in tomo 2. controuerf. lib. de baptismo cap. 6. Bellarm. & disput. 4. quest. 3. puncto 4. assertione 4. Greg. à Valen. bene tractant. Nec vero ideo martyrium dici debet sacramentum: quia quamuis gratiam conferat, non tamen vt signum illius ex particulari institutione diuina: sed

ex Christi pacto quodam, & promissione facta verbis citatis ex D. Matth. Et ita pie credendum est, infantes quos ex vtero egrossos obstetrices sagæ dicuntur interimere ante susceptum baptismum, æternam salutem consequi, si id ab illis fiat in odium Christi: non item si alia de causa, ex Angelo in verbo Baptismus, secto §. 7.

Quia igitur is qui natus est ex carne, caro est; ideo oportet nos nasci denovo, vt in supra citato cap. 3. Ioannis Dominus asserit Nicodemo; significans nos nasci carnales, infectos originali peccato, tanquam morfu antiqui serpentis, ideoque esse nobis necessarium, regenerari sacramento baptismi: perinde ac Iudæi, qui percussi erant à serpētibus (qua similitudine Dominus ibidem videtur) necessarium fuit aspicere serpentem à Moyse erectum in deserto. Videndus est Bellar. in præced. cap. 4. & reiciendum cum Greg. à Valen. quod aliqui pro paruulis remedium præter baptismum, & martyrium finxerunt. Si enim tale non habetur diuina institutione, quomodo dicemus haberi institutione humana, nisi existimare velimus curam infantum magis ad homines, quam ad Deum pertinere, quod absurdissimum est. Patet autem ex dictis, quod si infans ita baptizetur, vt desit aliquid spectans ad essentiam baptismi: vt si aqua non tangat corpus, vel antequam forma integra proferatur, infans ipse moriatur: vel defuerit intentio ministri, taliter gestum non sufficere ei ad salutem, cum baptismi sacramentum non susceperit vere.

Patet quoque ex dictis: adultum, cum sit capax voti baptismi, capacem quoque esse salutis æternæ, quantumcumque ex defectu aquæ, vel ministri illum reipsa suscipere nequeat. Ad quod confirmandum præter citatum cap. 4. Concilij Trident. & auctoritates Patrum quas Gregorius à Valen. loco citato adfert, facit tum cap. Apostolicam, De presbytero non baptiz. & cap. Debitum. De baptismo, & eius effectu: Tum etiam ratio, quia voluntas apud Deum pro facto reputatur, cum deest faciendi facultas. Id quod in malis operibus, cum constat vsuuenire in bonis, idem contingere, nihil est cur dubitetur: præsertim cum Deus propensior sit ad benefaciendum, quam ad puniendum. Quando igitur quis habere non potest copiam baptismi, sufficit ei si votum habeat, seu desiderium illius suscipiendi, adiungatque veram de peccatis se commissis contritionem, quam ante diximus appellari baptismum flaminis; & cui à Deo promittitur peccatorum remissio per illud Ezechielis 18. Conuertimini, & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.

Atque necessarium esse illam memorato desiderio adungi ad eandem remissionem, ex opere, vt vocant, operantis consequendam: satis patet per illud Lucæ 13. Nisi poenitentiam habueritis omnes peribitis: & per illud quod dicunt Theologi, & definitum est in Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. attritionem non sufficere ad peccatoris iustificationem, nisi cum reali susceptione sacramenti: quod gratiam ex opere operato conferens, facere potest ex attrito contritum, seu (quod idem est) detestantem peccata sua ex Dei dilectione, per habitum charitatis, qui cum gratia infunditur animæ in reali susceptione sacramenti.

Difficultas est vero, An oporteat prædictum votum esse explicitum, seu quo expresse, & in particulari baptismus desideretur, tanquam sacramentum & remedium à Christo institutum in remissionem peccatorum: An vero sufficiat esse implicitum: sicut censetur esse in desiderio seruandi totam legem diuinam, & quærendi remedia ea, quæ ordinata sunt à Deo ad salutem consequendam, & peccata delenda: In eo desiderio enim virtualiter, & implicite continetur propositum seruandi legem de baptismo suscipiendo. Cui difficultati post Vegam, & Sorum respondet ibid. Greg. à Valen. implicitum sufficere ei, qui non audiverit quidquam expresse de Christo, & baptismi necessitate in religione Christiana: (quod patet ex Cornelio Cornelione Actorum 10. qui iustus fuit antequam de Christi religione erudiretur,) ei vero qui tale quid expresse audiverit, necessarium esse ad salutem expressum votum baptismi: quod idem est, vt velit reipsa baptizari ad implendum Christi præceptum. Tenetur enim id ipsum expresse implere si possit: alia vero expresse implere velle; quod est ei possibile, vt pote voluntatem propriam in

sua potestate habens, etiam si illius impletio sit ipsi impossibilis.

CAPVT III.

De materia Baptismi, ac primum de remota que est aqua.

SVMARIVM.

- 10. Aqua sola, vera, & naturalis est materia baptismi remota.
- 11. Quae talis esse, & quae esse sit in partem remota.
- 12. Quid censendum sit de ea quae alterata est, aut admixtum habet aliquid aliud.
- 13. Quando licet, aut non liceat uti aqua, de qua dubitatur, an vera sit & naturalis.
- 14. Ablutio est materia proxima baptismi, requirens ut aqua tangat realiter corpus: & quo modo.
- 15. Corollaria varia inde deducta.
- 16. Insans adhuc exiens in materia vtero, eatenus baptizari non potest, quatenus non potest, ablutus.
- 17. Saluti infantum in materia vtero clausi quantum consilendum.
- 18. Quod sit capax baptismi ut flammis, & sanguini: & quod ordinarie expectari debeat illius ineger, egessus antequam baptizetur.
- 19. Nihil refert siue per immersionem, siue per infusionem, siue per aspersionem fiat ablutio ad baptismum necessaria.
- 20. Vna ablutio sufficere potest ad baptismi substantiam, tamen trina adhiberi debet, quando in aperi consuetudo.
- 21. De ablutione facta in immersione sine emersione quid tenendum sit.
- 22. In qua potissimum corporis parte fieri debeat ablutio, si non possit in toto corpore.

10. **C**ERTVM est de fide ex definitione Concilii Tridentini. scilicet 7. baptismi canon. 2. aquam veram & naturalem esse de necessitate baptismi, seu esse illius materiam necessariam, necessitate sacramenti. Quod (ut ceteris omittamus, quae Suarez habet in 3. disput. 20. sect. 1.) satis confirmatur auctoritate Scripturae Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.] Act. 8. Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?] & cap. 10. Nunquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi? Et ad Ephes. Mundans eam lauacro aquae in verbo vitae. In quibus locis nomen aquae esse intelligendum de vera & naturali aqua patet: quia in expositione Scripturae numquam recedendum est à proprietate verborum, nisi cogamur euidenti aliquo absurdo: alioqui si liceat pro arbitrio fingere novos sensus, possemus omnia Scripturae loca, etiam clarissima, deprauare. Vera autem, & naturalis aqua hic censeri potest, quae siue alterata sit quoad accidentia, siue non, retinet aquae naturam & substantiam, atque ad abluendum (quod baptismi sacramentum requirit) apta est. Vnde pro praxi haec documenta colliguntur.

11. Primum est. Nullum liquorem, qui non sit vera aqua quoad substantiam, quantumcumque quoad accidentia appareat aqua, esse baptismi materiam. Contra vero omnem aquam veram quoad substantiam (nisi sit alterata sit, & mutata, ut censetur inepta ad abluendum) esse idoneam baptismi materiam.

Secundum est ex Soto in 4. dist. 3. quaest. unica art. 4. & Francis à Victo. in summa de sacramentis, quaest. 12. nihil refert siue aqua sit maris, siue fluminis, siue fontis, siue putei, siue lacus, vel stagni, siue pluuialis. Item siue clara, siue turbida, siue dulcis, siue salsa, siue odorifera, siue putida, siue calida, siue frigida, siue etiam resoluta ex niue, grandine, vel glacie. Addit etiam contra Palud. Sotus ibid. ad 4. argumentum, lixiuum, & aquas sulfureas. Haec enim omnia aquarum genera, retinent substantiam veram, & naturalem aquae.

Tertium est ex D. Tho. 3. par. quaest. 66. art. 4. ad vltimum; non esse aptam baptismi materiam, quemcumque alium humorem: etiam si communiter aquae nomine appelletur, aut habeat similitudinem cum vera aqua, in colore, aut aliis qualitatibus; ut lacryma, sudor, vrina, pituita, humor qui supernatatur sanguini, humor qui egreditur ex incisione vitis, aut alterius arboris, aqua artificialis, quae adiumento artis per distillationem, aut compressionem exprimitur ex

herbis, radicibus, aut floribus, ut aqua rosacea, boraginis, & similes. Item quae vulgo dicitur aqua ardens, & quae solet ab Alchimistis fieri ad mutanda metalla.

Quartum est ex D. Thom. in eodem art. 4. Illam solum alterationem, & admixtionem diuersi corporis, aut humorum cum aqua, impedire ne ea sit idonea baptismi materia, quae facit, ut secutum ex tali mixtione, sit magis aliud, quam aqua: ut si modice aquae naturali multum, aut tantumdem vini, vel aquae rosaceae misceretur: quia ex ea mixtione, aut resultat quid tertium, aut aqua in illud cui admiscetur, cum fuerit potentius, mutatur. Quod si multum sit aquae, cui parum vini, vel alterius liquoris admiscetur, quia non tollitur aquae substantia, ea erit apta baptismi materia, ut patet ex eo quod aquae baptismi admiscetur christus. Ex quo documentum indicari potest de multis in particulari: ut de pitana, ceruisia, & de aqua in qua decoquantur herbae, vel radices, elixantur carnes, vel pisces. Cuiusmodi non esse veram aquam Sotus in eod. art. 4. ad 4. ex eo probat, quod obligatus ieiunare in pane, & aqua non possit illis uti.

Quintum est ex Sylu. in verbo, baptismus 2. nu. 1. Angelo in eodem verbo tertio §. 4. aquam non esse idoneam baptismi materiam, quantumcumque sua substantiam retineat, si apta non sit ad abluendum: quae est baptismi materia proxima, sicut aqua est materia remota. Vnde admittit etiam sententiam eorum, qui volunt niuem grandinem, & glaciem esse aquam veram secundum substantiam, quoad accidentia alteratam: negandum est in eis posse perfici baptismum, nisi liquefacta resoluantur in aquam: quandoquidem aliter non sunt apta ad abluendum. Quod idem eadem de causa dicendum est de aqua contenta in luto, aut in pannolino, vel haeco, nisi exprimatur, ut ibidem expresse notant Angelus, & Syluester: sicut nec consecratio sanguinis Christi fieri potest in multo intra vasa contento, quantumuis essentialiter non differat à seipso ex illdem viuis expressio, quia non est aptum ad potum.

Sextum est quod sub finem citati art. 4. tangit Sotus, cum peccare grauius qui nulla necessitate vigente baptismi adhibet aquam, de qua dubitatur probabiliter an sit apta ad sacramentum. Probat, quia exponit se probabili periculo inuadendi sacramentum, maleque consilium proximo in re grauisima. Quod si in tali causa (quo scilicet probabiliter dubitaretur aquam esse veram & naturalem) collatus esset baptismus, is deberet sub conditione repeti cum vera, & naturali aqua, dicendo, Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Nam summa huius sacramenti necessitas ita postulat. Pro quo facit cap. De quibus Extra De baptismi, & eius effectu.

In extrema tamen necessitate & periculo mortis liceret uti aqua dubia, si alia deesset: quia sic, quoad fieri potest consultatur probabili periculo damnationis proximi; in quo cum iuari potest sine certa Dei offensa, ipsum relinquere in extrema necessitate spiritali constitutum, lex charitatis non patitur. Ceterum etiam si validus sit baptismus cum qualibet aqua vera, & naturali; quia in eo adhibetur, nec deficit materia necessaria necessitate sacramenti: non licet tamen ministro, nisi excuset iusta necessitas (qualis est periculum mortis, aut nimis dilatio baptismi) baptizare in qualibet aqua; sed tantum in illa certa quae fuerit praecipio determinata: qualis est factorum fontium. Nam licet talis necessaria non sit necessitate sacramenti; est tamen necessitate praecipii, receptae, & consuetudinis.

PARS RELIQUA CAPITIS.

De proxima Baptismi materia, quae est ablutio corporis.

12. **C**OMMUNIS Catholicorum sententia est, inquit Suarez in 3. disput. 20. sect. 2. abluendum esse baptismi materiam, eamque proximam, iuxta verba Domini Matthaei vi. Baptizantes eos in nomine Patris, &c.] & Apostoli ad Ephes. 5. Mundans eam lauacro aquae in verbo vitae.] Ea enim significat abluendum, tanquam aquae applicationem ad corpus: sine cuius interuentu, sacramentum baptismi non perficitur. Nam cum ipsum positum sit in usu, nec sit quid permanens.